

Mindezekért bőven kárpótolt a «*Psalmus Hungaricus*»-nak keletkezése tíz esztendős jubileuma alkalmából való gyönyörű előadása. Az Egyetemi Énekkarok és a Palestrina kórus egyesítésével még eddig nem hallott monumentális, megrázó erővel jutott érvényre a 20. század egyik legnagyobb művészi alkotásának elemi hatása. Nincs ember, akit a lelke mélyéig meg ne mozdítsanak, ezek a fenséges hangzatok, ezért csak hála-sak lehetünk Vaszy karnagynak, aki ihletett tolmácsolásával egy ünnepi félórát szerzett a Vigadó teremt teljesen megtöltő hallgatóságnak.

*

Molinari Bernardinoval, Olaszország egyik legnevesebb karmesterével már a múlt évben volt szerencsénk

megismerkedni. Idei hangversenyén a filharmonikusokat dirigálta. Sajnos, képességeit műsora csak igen egyoldalúan mutatta be, mert majdnem kizáróan a virtuóz, eleven mozgású, lendületes, hangfestő zenei stílusok jutottak szóhoz. Ezekben természetesen nagyszerűen érvényesült Molinari vezénylésének magávalragadó temperamentuma, ritmikus gerincesége, mindent megelevenítő, átszínesítő ereje. A latin szellem nagy forma-érzéke azonban erősen háttérbe szorítja nála a nagyobb elmélyedést kívánó zenei problémákat. De ezt nem akarjuk hátrányára felelni, mi ránk magyarokra nagyon is rá fér, ha a germán zene túltengésével szemben gyarkrabban van részünk a latin népek zenéjének, zenei felfogásának közelebbi megismerésében. *Prahács Margit.*

Képzőművészet.

A Nemzeti kiállítás.

A kultuskormány által rendszerített, évenként ismétlődő Nemzeti kiállítás, melyet a Műcsarnok látott falai között vendégül, a végóráit élő szezon legkiemelkedőbb művészeti eseménye volt. Ez a kiállítás hivatva van arra, hogy a magyar művészet aktuális állapotát, mintegy keresztmetszetét a szélsőjobbaldali csoportoktól a szélsőbaloldalig bemutassa s ezért, éppen polifonikus hangszerelése miatt, igen nagy jelentőségű. Idén Csánky Dénes vállalkozott arra a hálátlan feladatra, hogy a legelégedetlenebb emberfajta, a művészt békitse meg egymással, még hozzá oly módon, hogy e békítés révén művészetünk jelenlegi képe tárgyilagosan kerüljön a közönség elé.

Nem kételkedünk Csánky rátermettségében és szervező erejében, tehát akkor, midőn megállapítjuk, hogy a kiállítás lényegesen gyengébb a múltévinél, a magyarázatot reá

másutt kell keresni. A színvonal súlyyedésének okát nem nehéz megtalálni. A legjobb művészek egy része teljesen elmaradt a kiállításról, mások rosszabbul szerepelnek, mint általában. Oka ennek viszont az, hogy az idejé évad, különösen annak második fele, sokakat rendkívül igénybe vett. A tizennyolcra s a Kutnak kiállítása például rövid idővel ezelőtt zajlott le s az erők nagyrészt lekötötte. Ez pedig így nincsen rendjén. Konzervatívnak és modernnek egyaránt a Nemzeti kiállításra kellene tartalékolnia az év legsikerültebb három alkotását. Mindössze hármat, ennyit engedélyez egy-egy művészről a zsűri. Akkor nem történne meg, mint most, hogy a bemutatott tárgyak fele színházi műnyelven szólva: vatta.

A nagy összebékülés évről-évre ismétlődő jelenetét a kritika is békés és megbocsájtó hangokat pengetve szokta kísélni. Ezekben a nehéz időkben valóban nehéz az embernek rá-

szánia magát arra, hogy a silány műveket kipellengérezve még azt a kevés vevőt is elriassza, ki a látáhatáron feltűnik. Pedig érdemes lenne egyszer megfordítani a sorrendet, nem a legkiválóbb művekről írni, hanem a leggyengébbekről, melyek époly tanulságosak, ha nem tanulságosabbak, mint az előbbieik. A Nemzeti kiállításon kiváló példák akadnának rá s hogy akadhatnak, ez is azt mutatja, hogy a művészek nem tartalékkolták erejüket erre a nagy együttes bemutatkozásra.

Teremről-teremre haladva körülbelül az alább felsorolt művészek és művek azok, melyekért érdemes a kiállítást megtekinteni. Az első teremben Mattyasovszky-Zsolnay László impresszionista finomságú leányarcképe, Karlovszky Bertalan rajzos hatású férfitörtréja, Iványi-Grünwald Béla színes cigányvárosa, Vaszary János olasz tájképe és Csók István Villámlás a Balatonon c. virtuóz színkezelésű vászna. A másodikban Szőnyi István szépen komponált klasszikus tárgyú képe, Patkó Károly, Berény Róbert és Aba-Novák Vilmos vásznai. A harmadikban Heintz Henrik franciás kompozíciója, Vidovszky Béla finom interieurje. A következőben a szobrok állanak, melyek közül Medgyessy Ferenc szép női alakja és Mikus Sándor portréja érdemes az említésre, sajnos, csak ennyi. Az ötödikben Pekáry Istvánnak Csontváryra emlékeztető mesehangulata, a hatodikban Bernáth Aurélnak két és Csánkynak egy képe tűnt fel, ugyanitt Szőnyi és Aba-Novák újból szerepel. Kevesebb jót rejtegetnek a magasabb sorszámú termek, meg lehet említeni még Tornay János, Derkovits Gyula, Kmetty János és Dézi Huber István műveit.

A Szépművészeti Múzeum grafikai kiállítása.

Művészeknek s a művészettel szorosabb kapcsolatban állóknak készült a Szépművészeti Múzeum grafikai kiállítása, mely a rajzoló eljárások fejlődését mutatja be, technika szerinti, tehát szokatlan, de rendkívül tanulságos csoportosításban. A tollrajz, a szén-, kréta-, ólomvessző-, nyersgrafit-, ceruza- és ecsetrajzok s ezeknek egyesítései legkiválóbb művelőik révén szólalnak meg. Külön gyűjteményt alkotnak a szobrászok és iparművészek rajzai, a műhelytitkokban gazdag korrektúrák és nagyítások s főképp a másolatok, levonatok és hamisítványok érdekesekek. A legutóbbi csoportban szinte detektív munkát igényelő leleplezés egy Orazio Sanmachini-kép után készült rajzhamisítvány. Sanmachini képét Agostino Carracci rézbe metszette, miáltal a kompozíció természetesen tükörképbe tevődött át. Ezt a rézmetszetet másolta le valaki frissen vázlatos rajz alakjában: igen ám, de ez is tükörképe az eredetinek, tehát nem lehet a kép vázlatja, mert annak visszája, de a metszetei sem, mert a metszethez készült vázlatok természetesen a kész metszet tükörképei. Így semmi más nem lehet, mint a metszet másolata, frissesége pedig gyanussá teszi mesterének jó-hiszemőségét. Ehhez képest szinte otrombául hat, hogy valaki — mint egy másik rajz tanúsítja — az 1624-ben meghalt Donemico Fetti nevében vázlatot hevenyészett egy oly nyomtatvány hátára, mely 1680-ban készült. A pompás kiállítás dr. Hoffmann Edith tájékozottságát és gondosságát dicséri.

Genthon István.

A NAPKELET minden közleményeért írója felel.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: TORMAY CECILE.
Helyettes szerkesztő: NÉMETH ANTAL.

Stephaneum nyomda r. t. — A nyomdáért felelős: IFJ. KOHL FERENC.